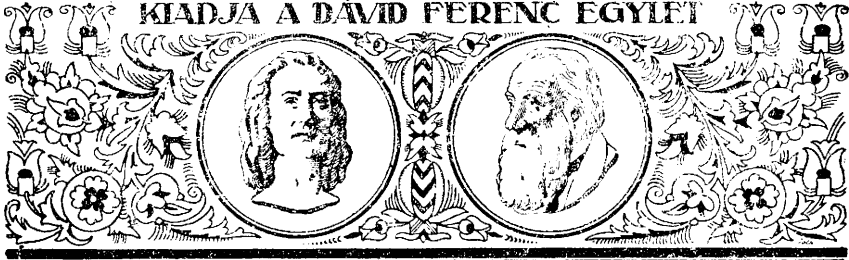

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Jókai Mór az unitáriusokhoz.

Midőn Jókai 1902. őszén a Mátyás király szobrának leleplezése alkalmából Kolozsvárt járt, az E. Irodalmi Társaság az unitárius kollégium disztermében tartotta diszgyűlését. A kollégium igazgatósága és ifjúsága megragadta ezt az alkalmat, s a kollégium előcsarnokában sorfalat állva, nagy óvációval fogadta az „Egy az Isten“ szerzőjét. Az elhangzott üdvözlő beszédre Jókai a következőket válaszolta:

„Templomban vagyunk, az iskola falai között, melyet ihlet tölt be. Én ugyis, mint író, ugyis, mint hazafi és politikus, hirdetője voltam mindig a szabadságnak, mely a művelődés terjesztésével a hazaszeretettel és istentisztelettel párosul. Ebben a törekvésben legközelebb találtam magamhoz az unitárius vallásfelekezetet, mely mindig előljárt hazafiságban és a tudomány művelésében s mely — bár nem tartozik a gazdag felekezetek közé — a művelődésnek e szép épületet emelte. Kívánom, hogy a felekezeti békeesség keretében a vallásfelekezetek versenyezzenek az istentiszteletben és a közművelődés terjesztésében.“

Az agg költő-király e meleg, elismerő és buzdító szavait hálás kegyelettel ujtjuk fel születésének évszázados fordulóján s gondolatban elhelyezzük sirján az emlékezés hervadhatatlan koszoruját.

Jókai unitáriusai.

Most, amikor világszerte ünneplik a magyarság zseniális mesélőjét, aki minden nép ifjúságának számára egy gyönyörű tündérországot ajándékozott, ahová késő öregkorában újra visszalopózhatik az emlékeket dédelgető földi halandó . . . most nekünk, erdélyieknek, székelyeknek különösen meg kell ünnepelnünk a száz éves Jókait. A költőkirály is minket megkülönböztetett szeretetben részesített s e bérces földet a Hargitától a Székelykő csúcsáig s a Küküllő keskeny völgyétől a Szamos szélesedő öléig mind a mi életünk s multunk drága emlékeivel aranyozta be s véste szívéinkbe e föld forró szeretetét.

Nekünk, erdélyi unitáriusoknak azonban kötelességünk ez ünneplőbe öltözött esztendőből még egy külön napot kérnünk, amikor mi magunk ünnepeljük őt csupán . . . őt, aki bűvös író-tollával belerajzolta a világ lélektáblájába az unitárius életeszményt, annak meglátott igazságát, beteljesülő valóságát. Az ő zseniális felfogóképessége meglátta azt, hogy a Dávid Ferenc kevesekben élő hite s a Brassai csodás méretű tudománya egy olyan magyar töredéknek a lelki kicsúcsosodása, amelyik a maga kicsinyiségében is kovásza lehet s kell legyen e népnek. Ő kiáltotta bele a világba, mint rajtunk kívül álló, de minket meglátó s megértő lélek: néz-zetek ide a torockói sziklavölgybe, mert itt van egy munkás ember-csoport, amelyik sem nem unitus, sem nem szombatos, sem nem istentagadó pogány, hanem egyistenvalló unitárius székely nép, akik azt hirdetik, hogy „egy az Isten“ s életükben megvalósítják a jézusi szeretetet.

Jókai egyistenhívői nem a hitvitázó XVI. század unitáriusai, sem az új idők tudományos teológusai; egy-egy külsőségben talán eltérnek a mi unitárius gyakorlatunktól is, de életeszményük unitárius életeszmény s ők a gyakorlati élet ideális unitáriusai. Erdélyi útjaiban s a reánk vonatkozó olvasmányjaiban úgy kapcsolta egybe képzelete az unitárius arcokat, hogy abból egy Adorján Manassé és Anna tipikus képe alakult ki.

Jókai egyik unitárius típusa a tudomány kutatásaiból s a világkultúra éleslátásából mélységes hittel kikerülő vallásos lélek, akinél a hit felülemelkedik minden földi kicsinyességen s benne élelervvé szilárdul az ember Jézus igéje. Azt a Jézust vallja, „aki eljött az emberek közé békét szerezni . . .“, aki azt tanította, hogy egy az Isten, azt, aki megtiltotta a bosszuállást.

Ezen unitárius férfitípusnak vonásait meglátjuk a természet egyszerű fiában a székely faj eredeti sajátágaival keverve. Áron bátya még hittel emeli szívét Istenéhez, de nem tartja e hittel összeegyeztethetetlennek azt, hogy ágyuit meg ne szólaltassa Székelykő ormán. A faji értékelés más színezést ad jellemének, az anyafölddel együtt érező szívnek.

A másik unitárius típus nőalakokban rajzolódik ki, akik egyszerű mély szerelmüket soha, semmi földi viszonylatért meg nem

változtatják, mert ők biznak az emberek jobb énjében s a megjavulás lehetőségében, legyen az bár a siron túl.

Jókai egyistentvalló népét az életben is szemlélhetjük; ott látjuk őket a munka mezején a magukramaradás erős küzdelmében, amikor az asszony a kenyérkereső. Ott látjuk őket a haladó idő küszöbén, amikor beköszönt a gépek uralma és a saját vérük tanult feje oldja meg az új idők követelte kenyérharcot. Meghat munkabírása, áldozatkészsége e kis népnek, amelyik a föld mélyéből erőszakolja ki fehér kenyérét hat napi kemény munkájával s önjerején tartja fenn tanodáit, hogy tudás által művelje a lelket. Így várja a hetedik napot, amikor buzgó lélekkel, maga készítette diszes öltözetében jelenik meg az Ur házának egyszerű, fehér falai közt egy Istene imádására.

S mind ez nem életre kelt valóság, amit Jókai mesében mondott el nekünk? Nem emlékeznénk már? Hiszen csak most volt, hogy láttuk a kaszát suhogtató, barázdában járó asszonyt . . . vagy ne látnók azon prófétai lelkeket, akik a mindenkori Manassék tanodáit lelkük feszült idegével védik . . . s az otthont, ahol székelty varrást tanultak Torockó leányai.

Akkor ünnepeljük Jókait valóban, ha olyan hitünk lesz, mint Jókai unitáriusainak. Tanuljunk tőlük eszményekért élni s akkor mi is olyan boldogok lehetünk, mint ama holdsziget lakói. **Boros Jenő.**

NŐK VILÁGA.

Hálaima.

(Elhordozott szenvedésekért.)

Sok nagy fájdalomra, kinos gyötremre

Választottál engem édes Istenem!

Bus károgó varjak: sötét aggodalmak

Gyógyulatlan sebek égnek szivemen.

Élet zsákutcáján támolyogva járok,

Iszonyodva látom, szennye mint tapad —

De akarod Uram és fehérre mossa

Lelkemet tisztító, omló könnypaták.

Oh fogadd el Atyám forró imádságom,

Hogy rám szenvedések napjait hozod,

Könnyemen át látom: bus életegemre

Szívárványt ivelő istenmosolyod.

Így megtisztult lényem sziveden pihen meg

S erőtelen kezem' megfogja kezéd . . .

Áldott légy, hogy tanítsz mindig jobbá lennem

S kátvériás utam Te hozzád vezet.

Ürmösi Károlyné.

TŰZHELY MELLETT

Az elveszett csibék.

Volt egyszer egy szegény ember, aki nem csak azért volt szegény, mivel hogy semmije sem volt, de duplán szegény volt azért, mert volt neki egy tűzről pattant felesége, aki őt mindennap megverte.

Hogy az embert megverje valaki, az magában sem kedves állapot, de hogy éppen a felesége verje meg, az különösen kellemtelen gondolat. Ezt szegényt mindennap megverte.

Megverte ha későn kelt fel, megverte, ha bepiszkolta a mellényét, megverte, ha étel közben elejté a kanalat, megverte ha szólt, megverte, ha nem felelt, megverte végre, ha semmit sem vétett is, csupán azért, hogy megmutassa, miképpen ő az ur a háznál.

Mert nemhogy a férj vette volna feleségül az asszonyt, hanem az asszony vette férjül az embert, ennél fogva megverte mindennap.

Egy napon azért döngteté el szegényt, mert a gondviselésére bízott pulykák közül egyet elkapott a héjja. S ekkor valóban igaza volt az asszonynak, mert lehet-e annál nagyobb véték, mintha a férj nem őrzi meg a pulykákat, melyeknek pásztorává tétetett.

Igérte is nagy töredelmes szívvvel, hogy ezután vigyázni fog, ha máskor eljön a héjja, megmondja neki, hogy hozza vissza a kis pulykákat, mert őt verték meg miatta.

Történt egy napon, hogy a menyecske valamiféle gyümölcsöt főzött be nádmézzel, fahéjjal és szegfűborssal, ahogy azt uri házaknál látta, gondolván, hogy jó lesz az majd karácsonyra.

A férj kuttogva leste a sutból az ismeretlen főzeléket, sohasem látott sem nádmézest, sem szegfűborsot és fahajat; azt sem tudta elképzelni, hogy tisztességes asszonyi állat mi okért főzi meg a gyümölcsöt, melyet az Isten nyersnek teremtett? Azt hitte, hogy a felesége boszorkány s amit főz, az valami ital, melytől ő majd lóvá vagy bivallyá válik.

Végre bátorságot vőn magának s nagy elszántsággal megkérde, hogy mi lesz abból ott a tűzön?

A menyecske attól tartva, hogy ha megludja az ember a csemege mivoltát, még megtalálja torkoskodni, azt felelte neki: méreg! gyilkos és halálos méreg, a patkányok számára készül, nehogy megtaláld kóstolni, avagy hogy csak a főzőkanalat is megnyald, mert rögtön szörnyet halsz föle.

A férj rémülten érté meg a dolgot s azontul ebédnél mindég megnézte a kanalat, hogy nem azt tették-e elébe, mellyel a mérget keverték? s egyszer a lábában, amint felhozták a fordított kását, ráismert az edényben ugyanarra, melyben a mérget főzték s menten

fölkelt az aszaltól és éhen maradt, azt mondván, hogy nem éhes.

Egyszer az asszonynak be kelle menni a vásárra, az urára tehát ráparancsolt, hogy mit tegyen: hogy tüzet ne rakjon, hogy a házat nyitva ne felejtse, de kiváltképpen, hogy a mérleghez ne nyuljon, hanem őrizze odakinn a kis pulykákat, akikből egyet se próbáljon elvinni a héjja.

Az ember fogadta, hogy jól fogja magát viselni s „megállj héjja“, gondolta magában, most az egyszer majd kifogok rajtad; s azzal fogta a kis pulykacsibéket, egy zsineggel lábaiknál fogva valamennyit egymáshoz kötötte s úgy hajtotta ki a mezőre. Ott maga egy bokorban megiapult, a csibéket készakarva elhagyta jó messze menni s titkos kárörömmel leste, mint lesz bolonddá a héjja, ha meglátja, hogy nem lehet a csibéket egymástól elválasztani.

Az összekötözött pulykák sirtak-rittak, s nemsokára megjelent a levegőben a héjja, mint egy pók, mely a szálon függ, ereszkedve alább-alább, olykor körülcsóválva magát reptében szétterjesztett szárnyal.

Képzelem, hogy bosszankodik, gondolá magában a férj, ezóta már megláthatta a zsinéget. Ekkor hirtelen lecsapott a héjja. Ahá! kiáltá kacagva az ember, de kacagása csak egy pillanatig tartott, mert a következő percben már vitte a héjja a megkapott csirkét s minthogy a többi is hozzá volt kötve, annálfogva elvitte valamennyit, a kis csirkék lógtak hosszan a levegőben, mint a papiros-sárkány farka.

— Megállj héjja! — kiáltá a szerencsétlen pulykapásztor, — add vissza a csibéimet, — s futott lelkendezve utána, riva kergette a szomszéd falu határáig, ott eltűnt szemei elől s a boldogtalan kétségbeesve fordult haza felé.

Mit csináljon most a nyavalyás? A felesége ha megjön agyon-üti, az bizonyos. Gondolkozott, mit hazudjon? de csak megállott az esze. Végre nagy gondolatja jött; ha már a pulykák elvesztek, úgy nincs minek élni tovább, tehát meghal, el is fogja ölni magát, úgy kikerüli a verést, még tán meg is siratják.

Ily elszántan bement a házba. Istennek ajánlá lelkét, bucsut vőn az egész világtól, nekiment a befőzött gyümölcsnek s azt keserves könnyhullatások között a fenékgig megette.

Akkor aztán befordult a sutba, behunyta a szemeit s kezét szépen összetéve várta közelgő halálát.

Amint így haldokolnék, ime jön a felesége; még künn volt, mikor már kiabált rá, de ő nem akart felelni, hadd ijedjen meg majd ha holttestét meglátja.

— Hát te alszol, kiáltott rá a felesége — te renyhe, lústa naplopó! Merre vannak a kis pulykák?

— Elvitte őket a héjja, — gyónt az ember a haldokló nyugalmával.

— Elvisz téged az ördög, vagy én csaplak mindjárt agyon.

— Ne fáraszd magad jó asszony, — szólott szakgatott hangon a férj, szemeit égnek meresztve, — ugyis meghalok legottan. Érezve bűnöm nagyságát, mirrid bevettem azt a mérget, mit a patkányoknak főztél.

Az asszony meglátta az üres bögrét, melyet a halmi kész ember akkor is fülénél fogva tartott összekulcsolt kezei között, egy martyr elszántságával arcán.

Nem tudta, hogy mérgében pukkadjon-e meg, vagy nevéttében?

Végtére is nevetésre vált dolga s ez egyszer nem verte meg a szegény embert.

Jókai Mór.

Szentmártoni Bálint számtankönyvet irt az I. elemisták számára, mit megbíráltak a maroszeiki körben s a kör erkölcsi támogatását ígérté.

Minden életrevaló jócselekedetért, munkáért örömmünket fejezzük ki.

oo

Egyleti élet és munkásság.

Az alapító tagok száma nap-nap után örvendetesen gyarapodik. A mult évi közgyűlés lelkes hangulata úgy látszik megtette a maga jó hatását. Az 50-es számot már jóval meghaladtuk. Ez uttal ismét felkérjük minden buzgó hitrokonunkat, hogy akik tehetik, ne késlekedjenek az 500 leu alapítói díj befizetésével. Akik a díjat befizetik, az Unitárius Közlönyt ingyen kapják. Egyuttal kérjük előfizetőinket, hogy a 40 leus előfizetési összeget minél hamarább sziveskedjenek beküldeni, hogy a lap szétküldésében ne legyen akadály.

A bibliai előadások a közönség állandó nagy érdeklődése mellett folytak le. A harmadikat Dr. Kiss Elek az Ó test.-ről a 4.-, 5.-et Gálfi Lőrinc az Új testamentumról tartotta. Az utolsóelőtti 18.-án volt, amikor Csifó Salamon a Bibliáról az egyháztörténelemmel kapcsolatban beszélt; az utolsó pedig folyó hó 25.-én, mely alkalommal Dr. Varga Béla tartott előadást „Hitoktatásunk és a biblia“ címmel. Az előadás után Dr. Boros Györgyné, a Nőszövetség elnöke a theol. tanári karának köszönetet mondott az élvezetes előadásokért. A Dávid Ferenc Egylet Nőszövetsége az előadások iránt megnyilvánuló nagy érdeklődésre való tekintettel azzal a tervvel foglalkozik, hogy ez után minden télen ismeretterjesztő kurzusokat fog rendezni, amelyre theol. tanárainkat s egyházunk más férfiaiát fogja felkérni közreműködésre.

A D. F. Egylet választmánya f. hó 9.-én választmányi ülést tartott, amely alkalommal Dr. Boros Györgyné tartalmas jelentést olvasott fel a Nőszövetség mult évi működéséről, amelyet a választmány elismeréssel vetj tudomásul.

Kalapkészítő kurzus a leányotthonban. Dr. Kauntzné, Engel Ella és Vajnáné, Br. Diószeghy Ila úrnők, a Nőszövetség lelkes tagjai, a leányotthonban az önként jelentkezőknek e hó 15.-én

kalapkészítő kurzust nyitottak, mely április 1-ig fog tartani. Örömmel üdvözljük ezt a munkát nemcsak hasznosságáért, hanem főleg azért, mert ez is jó alkalom lesz, hogy unitárius leányaink a helybeli unitárius nőekkel közelebbi és közvetlen érintkezésbe jussanak.

Megemlítjük itt még, hogy a Nőszövetség egyes tagjai a szülőkkel való közvetlen érintkezés alapján igyekeznek minden unitárius szülőt rávenni arra, hogy gyermekeiket a jövőben csakis unitárius iskolába járassák. Nagyon üdvös gondolat. A dolog anyagi nehézségeit a Nőszövetség a maga keretében fogja megoldani.

A székelykeresztúri unitárius főgimnázium „Dávid Ferenc Ifjúsági Egylete“ megkezdett munkáját folytatja az 1924/25. iskolai évben is.

Az igazgatóság a köpeci kőszénbányákhoz 1924 október 11 és 12.-ikére kirándulást tervezett. A terv meg is valósult Gyulay Ákos bányafelügyelő közreműködésével, ki a vezető tanárok és tanulók éjszakai elszállásolását és ellátását szeretettel vállalta székely testvéreinknél. E helyen, hol köszönetet mondunk mindazoknak, kik minket nemcsak házukba befogadtak, hanem meg is vendégeltek, legnagyobb hálánkat fejezzük ki Gyulay Ákos urnak, aki László fiával, főgimnáziumunk egykori növendékével közreműködve, ezt a tanulságos kirándulást lehetővé tette. E kirándulásunkat összekapcsoltuk a felső-rákosi és ürmösi hittestvéreink fölkeresésével. Mindkét helyen műsoros ünnepély keretében tanulmányunkból bemutattunk, hogy lássák mire képesíti a falvak egyszerű fiait az iskola. A kiránduló csapat két részre oszolva, egyidőben végezte a vasárnap délelőtti istentiszteletet egyházközségeinkben. A műsorok a kiránduló ifjúság üdvözlő beszédeivel kezdődtek. Énekszámot csak Felső-Rákoson tudtunk adni, mivel a dalárda ahhoz a csapathoz szakadt. Műsorunk többi pontjait felolvasások és szavalatok egészítették ki.

Második kirándulásunk 1924. okt. 19.-én Énlaka és Firtos-Martonos egyházközségekbe vezetett. Az ifjúság a szombati alkalmi fuvarral ért az ősrégi templomáról híres Énlaka községbe okt. 18.-án estére. Az elszállásolásnál a székely vendégszeretet jelei mutatkoztak. A vasárnap délelőtti istentisztelet végeztével, üdvözlő beszéddel kezdődött műsorunk. Az ének számok, szavalatok és felolvasás iránt a hallgatóközönség nagy érdeklődést mutatott. A délutáni istentisztelet megtartására Martonos község gyönyörű templomába érkeztünk. Vallásos irányu műsorunkat hittestvéreink kiváló figyelmé kísérté.

1925. február 8.-án kimentünk Fiafalvára, hogy ott műsorral egybekötött délutáni istentiszteletet tartsunk a reformátusok és unitáriusok közös templomában.

Ifjúságunk — legények és leányok mindenütt megértettek, benső szeretettel fogtak kezét s tettek ígéretet egy célért munkálni.

Szeretett hittestvéreinknél mindenütt megértő szívekre, gazdagon terített asztalokra és anyagi segítségre is találtunk, amelyekért csak hálás köszönettel adózhatunk. Ha a jövőben áldozatkész, erköl-

csős, munkaszerető népünket még emelkedettebb fokon látjuk, mely megérti az iskola hívó szavát, akkor célunkat elértük s hisszük, hogy iskoláink nem zárulnak be s nemzetünkre egy szebb, egy jobb kor reggele virrad.

Imre Lázár.

A marosi körben az idei évadban igen élénk volt az egyleti élet és munkásság. Csaknem minden egyházközség kivette a maga részét a népnövelés nagy munkájából részint vallásos estélyek rendezésével, részben pedig műsoros, többnyire szindarabok előadásával összekötött összejövetelek útján. A lelkészek és tanítók nejeikkel együtt elismerésre méltó tevékenységet fejtettek ki e nagy munkában s hisszük, hogy ennek eredményei maradandó hatásúak lesznek egyháztársadalmi életünk kiépítésében.

K. B.

A homoródszentpáli egyházközségben beindult az új énekeskönyv használatba vételére való előkészület. Minden hét péntekjén este a D. F. ifjúsági együletben 1—1 új éneket tanulnak lelkész és énekevezér vezetésével, melyen a felnőtt férfiak is részt vesznek. Vasárnap este pedig a Nőegyletben tanulják meg azokat az énekeket lelkészné vezetésével. Az a kíváncsi is megvalósult, hogy a kezdő (invokáció) éneket fennállva énekeljék és a záró ének bevégződését is megvárja az egész gyülekezet. Mindkét kíváncsi megvalósulása építőleg hat a vallásos buzgóság fejlesztésére.

Mindkét Homoród mellett szépen halad a közművelődési munka a beindult nyomokon.

Jókai estélyt tartottunk január hó 29.-én H.-almáson és febr. hó 12.-én, majd Okiándon. Mindkét helyen a szomszédos kollégák közreműködtek s helyből a dalárda és az ifjúság szavallatokkal. H.-ujfaluban március hó 1.-én fogunk Jókairól megemlékezni, Karácsonyfalván pedig később.

B. P.

oo

Missziói munka.

Az egyházközség s abban a presbiterek missziója (hivatala).

Kétféle unitárius egyházközség van. Egyik a magában egyedül álló, független egyházközség, a másik az Egyháznak a szerves tagja.

Az angol és amerikai egyházközségek kezdetben jóformán önmagukban állottak; de mivel sikeresen nem tudtak munkálkodni, 1825 májusában, ezelőtt 100 esztendővel megalapították Londonban a Britt és Külföldi Unitárius Társulatot, Bostonban Amerikában pedig az Amerikai Unitárius Társulatot, mint missziói központokat. Ha ezek a missziói központok nem létesültek volna, hogy egyebet ne mondjak, nem tudtak volna minket egy évszázadon át segíteni.

Az angol és amerikai unitárius élet fellendülése csaknem teljesen az ők missziói munkájának köszönhető.

A mi magyar unitárius egyházközségeink — hála a jó Istennek! — nem állanak önmagukban, hanem az Egyház részei, sejtjei.

Ennek két előnye van : ellenségeink nem tudják őket megsemmisíteni, másfelől pedig az Egyház utjan egyik a másikat segíhetik.

Az egyházközség missziója, vagy hivatása abban áll, hogy áldozatot hozó hivei által magát fenntartsa s a hivek életét jó irányba vezesse, valamint segítse az egyetemes Egyházat arra, hogy az a maga egészében intézményeit fenntarthassa s a gyenge, kicsiny egyházközségeket is gyámolíthassa.

E munkában a belsemberek és a gondnok mellett legnehezebb és legszebb feladata a *presbiternek* van.

Helyszüke miatt csak röviden jelezzük a következőket :

1. A presbiter az egyházközség atyja (arról gondoskodik).
 2. Ő az egyházközség gyermeke is (azért hálás és áldozatkész).
 3. Nem egyeseknek, hanem a hivek összességének megbizottja. Mint ilyen, nem rokonai stb. érdekeit, hanem az egyházközségét istápolja.
 4. A gondnoknak a segítője.
 5. Munkatársa a telkészeknek.
 6. Segíti a kántort (a dalárdákba ifjakat terel).
 7. Támogatja egyházközsége tanítóját (a nevelés óre tehát).
 8. A vasárnapi iskolát lehetővé teszi. (Maga és hivei gyermekeit oda irányítja).
 9. A templomot példaadólag látogatja.
 10. A szertartások (keresztelés, temetés, konfirmálás, esketés, urvacSORA stb.) megtartásában öröme telik.
 11. Az ifjak szórakozásaira felügyel (a korcsmából a játékterre tereli a gyermekek, ifjak és felnőttek seregét, mint volt régebben).
 12. A szegények ügyét szíven viseli.
- A presbiternek személyes, jóakaratu, a közért való munkája képessé teszi az egyházközséget arra, hogy becsületesen megállhassa a helyét s teljesíthesse önmagával és az egyházzal szembeni hivatását.

Hadd lássunk az alábbiakban egy pár missziói, hivatásszerű nemes cselekedetet!

K. E.

Részlet a székelyderzsi egyházközség közgyűlésén felolvasott 1924. évi beszámolóéból. Amidőn a megjelenteket szíves szeretettel köszöntöm, engedjék meg, hogy ez alkalommal az elmúlt 1924. évről megemlékezzem. *Anyagiak*: Az egyházközség anyagi javaiban az agrártörvény alapján történt kisajátítás által nagy változás állott be. Ingatlanban további változás főhatósági engedély alapján eladott telek, melynek ára teljes összegében takarékpénztárba helyeztetett. A múlt évnek is meg voltak a maga kisebb-nagyobb javításai, melyekről a pénztári könyv nyújt teljes képet. Az egyházi épületek és kerítések jókarban tartása hova-tovább mind súlyosabb teher lesz az egyházközség megcsappant jövedelmével szemben. Azonban az okos és takarékos gazdálkodás sokat köny-

nyithet a terheken. Az egyházközség készpénz vagyoni helyzete az utolsó három év alatt a következőképen alakult: 1921. dec. hó. 31-én volt 14255·38 L, 1922-ben 29860·42 L, 1923-ban 40860·40 L, 1924-ben pedig 73440·25 L, mely utóbbi összegben az eladott ingatlan ára nincs benne. Ezzel együtt összesen 166.440·25 Leu. Az a gyarapodás, mely három év alatt mutatkozik, figyelemreméltó és a kebli előljáróság takarékoságára mutat, tekintve, hogy a kisajátítás miatt 85 holdnak csak agrárhaszonbérért élvezi az egyházközség és a 85 holdban benne lévő 48 hold erdő után semmit sem. Lassanként eljön az idő, mikor teljesen egymásra találunk és egymás törekvéseit, munkáit kellő tisztelettel fogjuk becsülni és értékelni. Hiveink a keleti tiszteletreméltó pontossággal és becsületességgel évenként megadják. — *Valláserkölcsek*: Az egyházi élet erkölcsi világát a hivek cselekedetei mutatják. Amilyen vallásos és erkölcsös a hivek serege: olyan az egyházközség valláserkölcsei élete. Itt két szempont jön figyelembe: az istentiszteletek látogatása és a hivek áldozatkészsége. Egyházközségünk lélekszáma 1427. Ebből konfirmált, vagyis felnőtt tag 487 férfi és 476 nő, összesen 963 és 464 gyermek. Az 1924. évben vezetett jegyzékem szerint a négy urvacsoravételkor átlag urvacsorát vett 271 férfi és 266 nő. Ez a férfiaknál kitesz 55·6, a nőknél 55·8 százalékot. Tehát férfiak és nők csaknem egyenlő arányban járulnak az urasztalához. Azonban ez kevés százalék, tekintve hiveink jóhírnevű vallásosságát. 1924-ben a második félévben, tehát a legnagyobb és állandóan legsürgősebb mezei munka idejében, június hó 28-tól, 25 egymásután következő vasárnap délelőtt jelenlévő felnőtt hallgatókról szintén statisztikát vezettem. Átlag 81 férfi és 100 nő hallgató volt jelen. Ez a férfiaknál kitesz 16·6, a nőknél 21 százalékot. A vasárnap délutáni istentiszteletet ugyanezen idő alatt átlag 26 férfi és 38 nő látogatta. Ugyancsak a múlt esztendő második felének 23 egymásután következő vasárnap délelőtti istentiszteletén megjelent kebli tanácsosokról is kimutatást készítettem és a 12 kebli tanácsos közül egy 4, egy 5, egy 6, egy 7, kettő 8, kettő 10, egy 11, egy 12, egy 17 és egy 20 vasárnap volt jelen. A statisztikai adatokra szükségem volt abból a tekintetből, hogy lássam, minő példával járnak elől a választott férfiak. A belső vallásos buzgóság fokmérője az *áldozatkészség*. Tagadhatatlan, hogy ebben a tekintetben is haladás van egyházközségünkben, de még mindig sok kívánni való marad fenn. Az elmúlt év áldozatkészségéről Aranykönyvünk tesz tanubizonyosságot. A vallásos buzgóságnak ebben a tekintetben sokkal mélyebbnek kell lennie. Még ma is vannak törvénytelen házasságok. Sok szomorú következménye fog lenni a még mindig szaporodó vegyes házasságnak. 1924-ben szintén gyakorlatban volt a vallásos estélyek tartása, ifjusági előadások rendezése. Mindenféle akadály mellett is szép sikert értünk el ezen a téren. Különösen a leányok érdemelnek dicsérő elismerést. Ez alkalommal is kérem a szülőket, sziveskedjenek ifjaikat az ilyen léleknevelő alkalmakra elkül-

deni. A jövő nemzedék magatartásától, szellemi és erkölcsi műveltségétől függ egyházunk, községünk és fajunk jövője. Az ifjuság nevelése s általában vallásos életünk ébresztése, erősítése tekintében a legnagyobb nehézséggel küzdünk helyiség hiánya miatt. De talán eljön az idő, amikor nem leszünk idegen hajlék zsellerei!... A hivekkel való érintkezést a magán- és társaséletben, utcán, mezőn minden alkalommal igyekeztem fenntartani, mit látogatási ivem is igazol. 1924-ben volt 43 keresztelezés, 36 temetés és 25 házasságkötés. Konfirmált 23 növendék. Kimagasló eseménye volt a múlt évnek a *püspöki vizitáció*, mely egyházközségünk életében is bizonyára maradandó nyomokat hagyott. Virágvasárnapján konfirmáció volt és a folyó évben is akkor lesz, melyre előre is felhivom a szülők figyelmét, hogy itt-ott szolgálatban levő gyermekeiket kellő időben értesítsék. Kedves szokást honosítottak meg leányaink: minden vasárnap — kora tavasztól késő őszig — egy-egy virágcsokrot tettek az urasztalára. Április 27-én tették az elsőt és nov. 30-án az utolsót. Az *amerikai testvéregyház* meleg üdvözlését a templomban feloivastuk és jóleső benső érzéssel hallgatták. Az ünnepeket hiveink kellő buzgósággal és munkaszünettel tartották. Egy párszor előfordult, hogy a vasárnapi csendet szekerek zörgése, kalákások hangja megzavarta. Ezek elfelejtették a negyedik parancsolatot: „ne tégy akkor semmi dolgot, se te magad, se semmiféle barmod.“ Én ismételten szíves figyelmökbe ajánlom... Általában múlt évünk a csendes és békés, fejlődő és gyarapodó egyházi élet képe volt. Különösebb esemény az egyházi élet belső békéjét és nyugalmit nem zavarta meg. Ennek köszönhető, hogy az egyházközség vezetői kellő lelki nyugalommal, odaadással és buzgósággal vezették az egyház ügyeit, mely jelenleg békésebb vizeken evez. Adja a jó Isten, hogy ez új esztendő is legyen a megkezdett békésebb és egyetértőbb időknek áldásos folytatása. Sokkal nehezebb idöket élünk, hogysem örömrünk és gyönyörüségünk telhetne anyaszentegyházunk oszlopainak rázogatózásában, mert az épület összeomlásával a vak Sámson sorsára jutunk. Nekünk pedig élnünk kell; az utánunk jövő nemzedékre becsületes és fényes nevet, szent örökséget: békességet és egyetértő szeretetet kell hagyni. Székelyderzs, 1925. január 29. *Balázs András* lelkész.

Nyarádszentlászlón özy. Adorján Mózesné 20.000 (husz-ezer) leut ajánlctt fel az egyházközségnek harangbeszerzésre. Ime az isteni lélek az emberi szívben milyen csodálatosan működik!

Pálffy Albert medeséri lelkésznek beköszöntése és beiktatása alkalmából hivatásos munkájához Istennek áldását kérjük s a legjobb kívánatainkat küldjük.

Köszönet. Barabás Ferenc és neje Barabás Ágnes 50.000 leus alapítványt tettek az árkosi egyházközség javára folyó év január havában. Alapítvány címe: *Barabás Ferenc és neje Barabás Ágnes emlékalap*. Alapítvány külön kezelendő, kamat fele része tőkésítendő, fele része egyházközség céljaira felhasználható. Egyházközség köte-

les haláluk után siremlékről gondoskodni, sirjukat rendesen gondoztatni s minden Pünkösztkor urvacsora osztáshoz emlékükre bort adni. Egyházközség a legnagyobb örömmel fogadta e kegyes alapítványt s vállalta alapító levélben foglalt kötelezettséget. Alapítványtevők eddig is igen szép tanubizonyságot tettek egyház iránti szeretetükről.

Már korábban több alapítványi jettek. Elsőnek kamatát az egyházközség minderkori lelkésze és énekvezére élvezi. Második kamata kizárólag templomjavítás céljára használható fel. Harmadik alapítvány kamatából unitárius vallású szegény tanulók tankönyvvél látandók el. Munkásságukat a jó Isten sikerrel koronázta s úgy gondolkoztak, hogy arra a szent oltárra kell a szorgalom fölleségét letenni, mely Isten dicsőségét mozditja elő. Adjon a jó Isten kicsiny unitárius egyházunknak minél több hasonló érzésű és gondolkozású hívet s akkor bátran szembe nézünk minden viharral s határozott lépésekkel fogunk kitűzött célunk felé haladni.

Isten éltesse még sokáig e nemes lelkeket, hogy láthassák azokat az igaz, erős és jó unitáriusokat, kik nyomdokukban haladnak az egyházmentő áldásos munka végzésében. Árkos, 1925. február hó 20. *Végh Benjamin* unitárius lelkész.

oo

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az E. K. Tanács rendes havi ülését február 12-én tartotta meg, melyen több mint 60 ügyet tárgyalta le. Ezek között jóváhagyólag vette tudomásul elnökségnek időközben tett azt az intézkedését, hogy a csegezi, valamint a magyarszováti iskolatelek kizárása miatt a megyei bizottságok határozatai ellen a revíziós kérések beadására adott utasítást. Elhatározta E. K. Tanács, hogy a vallásügyi miniszterhez s általa közoktatásügyi, illetve belügyminiszterhez panasszal fordul amiatt, hogy a tanügyi inspektor döntése folytán Torockón a csendőrség megakadályozta az elemi iskolás gyermekeknek az egyházközség házában egyházi énekekre tanítását és ifjusági dalkör-összejövetelek tartását; továbbá, hogy Tordaturban a csendőrség a D. F. Egylet egy estélyére való készülést akadályozta meg a közigazgatási hatóság egy olyan utasítására hivatkozással, hogy a hadi zónában eklézsiái gyűlések sem tarthatók külön engedély nélkül; végül, hogy az illetékes törvényszéknek egyházi egyleteink szabad működése tárgyában hozott döntése dacára a háromszéki prefektus egyházi egyleteink nőszövetségi és ifjusági alakulatai működésének feltételül állítja fel az alapszabályaik belügyminiszteri jóváhagyását. Elfogadta E. K. Tanács a misszióbizottság előterjesztését az amerikai és angol Társulatok jubileuma alkalmával egyházközségeinkben tartandó ünnepélyek programjára, valamint a szórványok számára irandó könyvre vonatkozóan. Tudomásul vette és E. Főtanácsnak be fogja jelenteni, hogy

a felsőfehéri egyházkör köri jegyzőnek Ütő Béla alsórákosi lelkész afiát, a háromszéki egyházkör esperesnek Végh Benjámín árkosi lelkész afiát, a kükküllői egyházkör felügyelő gondnoknak Szathmáry Gyula egyházi tanácsos afiát választotta meg; továbbá, hogy Tövis szörvány leányegyházközséggé szervezkedett.

Uj esperes és felügyelőgondnok. A háromszéki egyházkör a József Lajos lemondásával megüresedett esperesi tisztségre Végh Benjámín árkosi lelkészt választotta meg. A Maroskör febr. 19-én tartott köri gyűlésén a lemondott Fazekas Lajos helyébe Halmágyi János ny. gálfalvi lelkészt választotta esperessé. Ugyanekkor Dr. Péterffy Aron ny. szeredai ügyvédet köri felügyelőgondnokká választotta. Az ujonnan elhivottaknak, egyháziaknak és világiaknak egyaránt sikeres munkálkodást kívánunk.

Erdős Mihály, a nagyajtai egyházközség kiváló énekvezér-tanítója február hó 8-án búcsuzott el hiveitől, hogy a tordai egyházközség hitbuzgó tagjait gyönyörködtesse ezután szép énekével és orgona művészetével. Áhitatos imája és az alkalomhoz illő egyházi beszéde könnyekig meghatotta a templomot zsufolásig megtöltő közönséget. Ez a bucsu s a hívek megnyilvánult ragaszkodása minden ékes szónál szebben hirdeti, hogy egy belsőember egyházas érülettel, önzetlen munkával, komoly kötelességtudással és jó modorral, miként nyerheti meg hiveinek szívét. Amennyire fájlaikják a nagyajtaiak távozását, ép annyira büszkéek lehetnek a tordaiak, hogy Erdős Mihályt a magukénak mondhatják. A távozó helyét Gazdag Miklós, eddig bölöni tanító, foglalta el, szintén a szószékről, imával és beszéddel. A bucsuzó érdemeit az egyházkör nevében Kovács Lajos brassói lelkész méltatta, kifejezve az érkezőhöz fűződő jóreménységet. Templomozás után felekezet különbség nélkül nagy társaság gyűlt össze, hogy társas-ebéd keretében ünnepelje a régi és új énekvezér-tanítót.

Mózes Mihály

Mózes Mihály, bordosi unitárius lelkész életének 70-ik évében f. év január 23-án Bordoson elhunyt. Par évi megszakítással 31 évet töltött mint lelkész Egyházunk szolgálatában. Özvegye és gyermekei, köztük Mózes Károly mócsi gyógyszerész gyászolják. Legyen csendes nyugalma.

A nyomati ifjuság f. év febr. 15-én az unitárius felekezeti iskola termében jótekonycélu mulatságot rendezett. Ez alkalommal előadták Jókai Mór „Háromszéki lányok“ c. elbeszélését, amelyet Szigligeti dolgozott föl szindarabbá. A darab betanításának fáradságos munkáját Pethő Kálmánné tiszteletes asszony és Vas Ilus. urleány végezték, akik a fáradozásukért minden elismerést és köszönetet kiérdemelték. Pethő Kálmánné a Nőkészövetségében is több munkatársával együtt igen lelkes és eredményes munkát fejt ki. Az estély tiszta jövedelme 3900 leu volt.

Magyarsárosi unitárius egyházközségünknek kellemes karácsonyi meglepetést szereztek New-Yorkban lakó testvéreink. Negyven dollárt küldöttek a templom és iskola céljaira. A következők

adományoztak: Székely Gy. János 10 doll., Székely Gy. Máriskó 10 doll., Székely Miklós Józsefé, Bandi Miklós Józsefé és neje, Pataki I. Imre 5—5 doll., Adám Géza 25 cent, Béres István 50 cent, Kolumbán Sándor 25 cent, Salakta Kálmán 1 doll., Luis Herceg 1 doll. ifju Székely Ferenc a Jánosé 2 doll. Ime a szülőföld szeretete, mely elkísér az új hazába és ott is felmelegíti a szívet, hogy az dobbanjon és érezze szükségünket s nyújtsa meleg szeretettel segítő kezét. Isten jósága és áldása kísérje és segítse mindnyájukat. Az egyházközség minden tagja nevében. Sz. T.

A **magyarszováti** unitárius egyházközségnek febr. 24-én anyagilag és erkölcsileg jól sikerült műsoros táncmultsága volt. A műsort Dr. Kiss Elek dékán megnyitója, Gyallay Domokos érdekesítő felolvasása s a Teol. Akad. ifj. több számban való szereplése, valamint Pusztai Pál énekszólója s a buzgó és fáradhatatlan Antónia Mihály lelkész bezárója szolgáltatta. A teol. énekkari Útő Lajos zenetanár vezette. A műsoros estélyen a vidéknek intelligenciája csaknem teljes számban megjelent. Akik az egyházközség érdekében közreműködtek, szíveségükért hálás köszönet.

Unitárius könyvtár. Ezen a címen a napokban hagyta el a sajtót egy csinos, a Magyar Könyvtár régi füzeteire emlékeztető füzet. Az 1. szám Dr. Borbély István: Jókai emlékezete című értékes s különösen unitárius vonatkozásaiban gazdag kis tanulmányát hozza. A szerkesztő Dr. Borbély L. egész sorozatot ígér s hiszszük is hogy beváltja. A füzet ára feltűnően olcsó, 2 leu. A legmelegebben ajánljuk mindazoknak, akik ily olcsó áron elsőrendű olvasnivalóhoz óhajtanak jutni.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1924 november 19-től 1925 január 18-ig előfizetői és tagsági díjat fizettek:

1923-ra: Solymosi István Erzsébetváros; Szabó Ferenc Kálnok; Gothárd János Homoródalmás; Biró István Kálnok.

1924-re: Dr. Zsakó Andor Köhalom; Kálmán Zsigmond Lupény; Kilyén Dénes Vulkán; László Péter Felsővisó; Özv. Macskási Lajosné Kolozsvár; Buzogány Elek Lókod; Vernes József (paputcai) Torockó; Dr. Elekes Domokos Székelykeresztur; Tiz előfizető Zernest; Unitárius Irodalmi Társaság 31 lelkészért, Gothárd János Homoródalmás; Ince Zsigmond Tövis; Biró István Kálnok; Biró Lajos Nagy; Barabás Lajos Arkos; Katona Ferencné, Simon Balázs, Gáspár Tamásné, Özv. Vas Ferencné, Gálffy Ferencné, Gáspár Ida, Jakabfi Mózesné. Özv. Vas Andrásné, Vas Mihályné, Nagy Sándorné, Gáspár Ferencné, Vas Elekné, Gálfi Józsefné, Demeter Józsefné, Bálint Eszter, Vas Józsefné, Csiki Zsigmondné, Blotár Jánosné, Sebestyén Jánosné, Péterfi Mózesné Firtosm urtonos; Vizi Gézáné, Jakabffy Lajosné, Bölöni Vilmos Székelyudvarhely; Rátz Andorné Szentkatalina; Dr. Pap Antalné, Durugy András Dicsőszenimárton; Biró Ferenc, Hegneau Ferencné, Esztegar Józsefné, Fodor Antal, Gönczi Ferencné, Klocsa András, Kovács József, Nemes Nagy József, Székely István, Ürmösi Gábor, Özv. Nemes Nagy Dénesné, Özv. Ürmösi Sándorné, Dr. Veress András, Kövér Erzsike Abrudbánya; Czupor Ferenc, Balogh Gyula Torockó; Dezső János Kolozsvár; Sirosi József Rava; Dr. Borbély B. Torda; Szabó Ferenc Kálnok; Szakács Ferenc, Tökés Albert, Mátyus József, Nagy Dénes, Dobos József, Kis Lajos, B. Int József, Ferenci Zsigmond Székelykál.

1925-re: Dr. Zsakó Andor Köhalom; László Péter Felsővisó; özv. Macs-

kási Lajosné Kolozsvár; László Domokos Lupény; Id. Székely Miklós Homoródszentpéter; Tófalvi Ferenc Székelyudvarhely (félév); Ifj. Gyarmati János Segesvár; Id. Gyarmati János Erzsébetváros; Kovács Gábor Csíkszépmező; Biró Lajos Nagy; Barabás Ferenc, Özv. Lőrinc Károlyné, Dahlström Kálmánné Arkos; Dombi János Homoródszentmárton; Gál E. ek Nyárádgálfalva; Török Lajos Enlaka; Kócsi Andor Kolozsvár; Jakabffy Lajosné, Ambrus Pál Székelyudvarhely; Weress László, Nagy Gyula Kolozsvár; Nagy Anna, Szabó Rebeka Szabéd; Ritz Andorné Szentkatolna; Özv. Boghdál Károlyné Kolozsvár; Dr. Pap Antalné Dicsőszentmárton (félév); Kálmán Mózes Fiátfalva; Pálffy T. Ferenc, Pálffy E. Zsigmond, Barla Károly Várfalva; Özv. Szentpéteri Gáborné Kolozsvár; Cupor Ferenc, Vernes József (pap-utcai) Torockó; Kisgyörgy Sándor, Unitárius Egyházközség, Dimen Gergely, Özv. Tarcsafalvi Albertné, Felcsér Lukácsné, David Ferenc Egylet, Szabó Vilmosné Vargyas; Kovács Dénes Szászrégen; Pálffy József Marosvásárhely; Dr. Borbély Béla Torda; Szabó Ferenc Kálnok; Rostás Róza Torda; Sikó Klárka Bölön; Kelemen Árpád, Bálint József, Kis Lajos, Dániel Gábor Székelykál (félév).

Alapítói díjat fizettek: Kisgyörgy Sándor és neje Vargyas 1000 L.; Telmann Béla Brassó, Gálfi Lőrinc Kolozsvár, Tanka Béla Kövend, Dr. Elek Domokos Székelykeresztúr, Orbók Gyula Csókfalva 500—500 L.; Bálint József Bethlenszentmiklós 100 L.; Kahlfürst Imre Kolozsvár 400 L.; Gálfalvi Sámuel Székelykeresztúr 200 L.; Barabás Ferenc és neje Barabás Ágnes a harctéren elelt Arkos Barabás Sándor erdőmérnök emlékére 100 L.; Várfalvi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 200 L.; Pataki András Várfalva 200 L.; Szombathy Dénes Mezőzáh 200 L.; Adámossy Gábor Kövend 250 L. — Kolozsvár, 1925. január 18-án. Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

Az egylet pénztárába január 18-tól február 18-ig előfizetői és tagsági díjat fizettek *1923-ra:* Szép Gábor, Balogh Károly, Balogh Mihályné S., Kiss Gáborné, Csépi Mihályné M., Kiss János, Csegezi Mózesné Bágyon; Dr. Gál Zsigmond Kolozsvár; Dr. Hankó Domokos Brassó.

1924-re: Özv. Blási Józsefné Kolozsvár; Szép Gábor, Balogh Mártonné, Székely János, Bodoczy Balázs, Bilogh Károly, Kovács Mózes, Csépi Ferenc, Balogh Balázs, Blényesi Mózesné, Csépi Mihályné M., Csépi József, Kovács Ferenc, Özv. Pálffy Máténé, Simonfi Pál, Kaszás Gyula, Baranyai Pál, Simonfi Tamás G., Kiss János, Kiss Lászlóné Bágyon; Ferenczy Sándor Alsóajára; Gyergyói Mózes Aninosza; Márkos János, Kádár M. József, Tóth András, Revész József, Kovács István, Kondrát Jenőné, Szász Gábor, Kolcsár János, Fóri Jenőné, Kolcsár Márton, Fűöp József, Kádár G. István ifj., Szász Sándor, Imre Jánosné huszár, Imre G. Mihályné, Asztalos József, Imre Zsófi Olt-hévíz; Unitárius Leányegyház Kóhalom; Pál József, Dr. Hankó Domokos, Gábor Ferenc, Takács Miklósné Brassó; K. Nagy Simon, Kelemen György Szabéd; Dr. Gál Zsigmond Kolozsvár; Péterffy Aron Fogaras; Benke Márton Beszterce; Kecskés József, Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet Rava.

1925-re: István Lajos M.-Vasárhely (félév); Boros György Szt.-Erzsébet; Boros Mózes Iszló; Kis Gábor, Fülöp Mózes, Fekete István, Csiki István, Lőrinczy Sándor, Mathé János, Demeter József Medgyes; Ferenczy Sándor Alsóajára, Id. Izsák Abel Rava; Gyergyói Mózes Aninosza; Incefi Zsigmond, Iliá Kosztán; Vajda Zsigmond, Szabó András XIII., Petrozsény; Kerekes Miklós Aninosza; Kozma Beia B.-Szentmiklós; Kendi István Sz.-Keresztúr; Györke Lajosné Kolozsvár; Ferenc Istvánné, Dr. Taglich Samu, Tóth Ferenc, Dobra Dénesné, Kovács Karolyné, Csoma Gyözné, Preissz Péterne, Knobloch Vilma Brassó; Csépi Anna, Zsákó István Kolozsvár; K. Nagy Simon, Dr. Nagy József, Rend József Szabéd; David Ferenc Nőegylet, Darkó Pál, Székely Áron H.-Jánosfalva; Szücs Ferencné Nagyvárad; Koronka Péter, Koronka Dénes, Koronka Ferenc, Palatka Mózes, Botár István, Uzorai Ferenc, Hegyi Gábor, Gagyi István, Arkos Ferenc Vulkán; Felcsér Mihály Lupény; Dr. Gál Zsigmond, Gyulai Árpád, Özv. Biró Antanásné, Csonka Ida, Ferencz József püspök, Agh Ferenc Kolozsvár; Péterffy Aron Fogaras; Id. Szentgyörgy János, Ifj. Szentgyörgyi János, Károly István Nagyszében; Nemeth Albert Székelyudvarhely; Biró Ferenc Abrudfalva; Benke Márton Beszterce; Sancia János, Nagy Dénes Marosvásárhely; Gombos Eszter Székelykeresztúr; Unitárius Egyházközség, Varga Andor, Ifj. Ulvay György, Ifj. Tancus János, Kozma Endre, Székely Tihamer Magyarsáros.

